

Correspondentieadres voor deze zienswijze:

IVN Oost-Veluwezoo
Korenbloemstraat 21
6991 VN Rheden
mail: voorzitter@ivnoostveluwezoom.nl

Aan:

Directie Materieel, Vastgoed, Leefomgeving en Duurzaamheid
Ministerie van Defensie
O.v.v. Nationaal Programma Ruimte voor Defensie
Zienswijze ontwerpprogramma
Postbus 20701
2500 ES Den Haag

Datum: 1 juli 2025

Betreft: Zienswijze Plan-Mer en Ontwerp Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD)

Geachte mevrouw, mijnheer ,

Wij hebben kennis genomen van de Plan-MER en het Ontwerp Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD).

Graag maken de volgende organisaties van de gelegenheid gebruik om onze zienswijze kenbaar te maken:

- De Vlinderstichting
- FLORON

- IVN Arnhem
- IVN Oost-Veluwezoo
- KNNV Arnhem e.o.
- KNNV Wageningen e.o.
- Paddenstoelenonderzoek Nederland
- Vogelwerkgroep Arnhem
- RAVON
- Vereniging Natuur en Milieufederatie Gelderland
- Zoogdiervereniging

Enkele van deze organisaties zullen ook langs andere weg een zienswijze kenbaar maken, waarbij meer generieke effecten van de plannen in ogenschouw worden genomen.

In deze zienswijze beperken wij ons tot de Ruimte voor Defensie-plannen in de omgeving van Arnhem:

Algemene opmerkingen

Wij begrijpen dat defensie meer ruimte voor activiteiten nodig heeft, maar wij hebben een andere visie over op welke plek deze zouden moeten plaatsvinden. De Veluwe wordt nu al zwaar belast met militaire oefeningen. Ons inziens moeten verdere uitbreidingen van defensie activiteiten op de Veluwe de Natura 2000-gebieden volledig ontzien en andere natuurgebieden zo veel mogelijk ontzien:

Ecologische evenwichten hebben vaak lange tijd nodig om zich in te stellen, terwijl een verstoring (o.a. geluidsoverlast) of vervuiling (o.a. stikstofdepositie) een hele lange impact kan hebben op natuur. Daarnaast zal er voor activiteiten in natuurgebied gecompenseerd en gemitigeerd moeten worden. Compensatie en mitigatie van Veluwse natuur elders is praktisch onmogelijk: er zijn geen vergelijkbare Habitats beschikbaar of te creëren

De Nederlandse samenleving is het met deze visie eens: uit draagvlakonderzoek door de NOS (Kieskompas) blijkt dat er slechts 16% draagvlak is om natuur plaats te laten maken voor defensielocaties (en 46% om dat te doen op landbouwgronden). Zie ook: https://www.kieskompas.nl/media/documents/Compacte_Rapportage_-_uitbreidingen_Defensie_.pdf

Specifieke opmerkingen:

a. Nieuw terrein voor trainen met explosieven (behoefte 4)

Wij zijn het eens met de conclusie dat de Terletse heide en Rozendaalse Veld geen goede locatie is voor een nieuw terrein voor het trainen met explosieven.

Het oefenen met explosieven zou grote gevolgen hebben voor de aanwezige natuur. Vandaar dat we volledig instemmen met het besluit om deze locatie niet op te nemen in het voorkeurspakket.

b. Stationering en vliegcorridors voor onbemande cargodrones (behoefte 10)

Het vliegen met drones levert lawaai op en luchtverontreiniging als gevolg van het

verbranden van brandstof. Onduidelijk is met welke frequentie en op welke hoogte de drones over het gebied gaan vliegen. Dit levert bij ons de volgende zorgen op:

1. De drones vliegen over het Natura 2000-gebied Veluwe, het leefgebied van een groot aantal zeldzame en vaak bedreigde plant- en diersoorten. In de Plan-Mer wordt wel ingegaan of cargodrones van invloed zijn op enkele strikt beschermde vogelsoorten. De cargodrones verstoren echter ook andere vogels, vleermuizen en zoogdieren, amfibieën en reptielen die genoemd staan in de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn (annex II en annex IV) en de nationaal beschermde soorten volgens de Omgevingswet (Bal, bijlage IX). Dit is volgens Europese- en nationale wetgeving niet toegestaan. Daarnaast heeft ook het ministerie van Defensie een zorgplicht om deze soorten niet aan te tasten. Het is niet aannemelijk dat deze natuurwaarden elders (en vooraf) kunnen worden gecompenseerd (conform de ADC-toets bij aantasting van Natura 2000-gebieden).

Het jongste advies over de Natuurdoelanalyse Veluwe van de Ecologische Autoriteit maakt duidelijk dat onder de huidige omstandigheden al forse ingrepen noodzakelijk zijn, zoals het terugdringen van de N-depositie en verbeteringen van habitats. Met het voornemen voor het vliegen met drones wordt die noodzaak nog groter. Onze vraag daarbij is: hoe gaat Defensie daar met deze behoefte aan bijdragen?

2. Het overvliegen van drones heeft een nadelig effect op de leefbaarheid en recreatie in de directe omgeving, zeker als het aantal dronevluchten toeneemt. De provincie Gelderland tilde afgelopen jaren samen met gemeenten en natuur- en recreatieorganisaties het natuurherstelprogramma "Recreatiezonering Veluwe" van de grond om daarmee verstoring van kwetsbare soorten op de Veluwe te beperken. De drones die in een rechte lijn naar vliegbasis Twente vliegen, zullen daarmee de rust in de zogenoemde zones C en D van de recreatiezonering verstoren. Dit betekent dat de inspanningen voor het tegengaan van verstoring via de recreatiezonering (en investeringen) deels teniet worden gedaan.
3. De drones vliegen over het stiltegebied Zuid-Oost Veluwe. Stille, groene gebieden geven rust en helpen mensen te herstellen van stress. Geluid heeft ook tot op grote afstand van de geluidbron een verstorend effect op in het wild levende dieren. Het geluid van drones tast de rust aan in dit stiltegebied, maar ook buiten het aangewezen stiltegebied, en heeft een negatief effect op de fauna, evenals op de geestelijke en lichamelijke gezondheid van mensen.

c. Laagvlieggebieden helikopters (behoefte 11)

Ten opzichte van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) is de begrenzing van laagvlieggebied N5 en N6 aangepast. Waar het om beperking van een laagvlieggebied gaat, heeft dat onze instemming. Desondanks blijft er een groot

gebied dat aangewezen wordt als laagvlieggebied. Dit levert bij ons de volgende zorgen op:

1. De helikopters vliegen laag over Natura 2000-gebieden, het leefgebied van een groot aantal zeldzame en vaak bedreigde plant- en diersoorten. In de Plan-Mer wordt wel ingegaan of de laagvliegende helikopters van invloed zijn op enkele strikt beschermde vogelsoorten. De helikopters verstoren echter ook andere vogels, vleermuizen en zoogdieren, amfibieën en reptielen die genoemd staan in de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn (annex II en annex IV) en de nationaal beschermde soorten volgens de Omgevingswet (Bal, bijlage IX). Dit is volgens Europese- en nationale wetgeving niet toegestaan. Daarnaast heeft ook het ministerie van Defensie een zorgplicht om deze soorten niet aan te tasten. Het is niet aannemelijk dat deze natuurwaarden elders (en vooraf) kunnen worden gecompenseerd (conform de ADC-toets bij aantasting van Natura 2000-gebieden). Het jongste advies over de Natuurdoelanalyse Veluwe van de Ecologische Autoriteit maakt duidelijk dat onder de huidige omstandigheden al forse ingrepen noodzakelijk zijn, zoals het terugdringen van de N-depositie en verbeteringen van habitats. Met het voornemen om met helikopters laag te vliegen over Natura 2000-gebieden wordt die noodzaak nog groter. Onze vraag daarbij is: hoe gaat Defensie daar met deze behoefte aan bijdragen?
2. Laagvliegende helikopters hebben een nadelig effect op de leefbaarheid en recreatie in de directe omgeving. De provincie Gelderland tilde afgelopen jaren samen met gemeenten en natuur- en recreatieorganisaties het natuurherstelprogramma "Recreatiezonering Veluwe" van de grond om daarmee verstoring van kwetsbare soorten op de Veluwe te beperken. De helikopters zullen de rust in de zogenoemde zones C en D van de recreatiezonering –maar ook daarbuiten- verstoren. Dit betekent dat de inspanningen voor het tegengaan van verstoring via de recreatiezonering (en investeringen) deels teniet worden gedaan.
3. Voor de geestelijke en lichamelijke gezondheid van mensen is onder meer stilte en natuurbeleving van groot belang. Het vliegen met laagvliegende helikopters heeft dus een negatieve effect op de geestelijke en lichamelijke gezondheid van mensen.

d. Helikopterlandingsplaatsen (behoefte 12)

In deze zienswijze focussen wij op de helikopterlandingsplaats bij OT Arnhemse Heide. Dit levert bij ons de volgende zorgen:

1. In de Plan-Mer staat vermeld dat vliegbewegingen boven de 30 meter niet zijn meegenomen in het onderzoek. Daarmee wordt geen rekening gehouden dat de helikopters laag zullen aan- en weg vliegen over het Natura 2000-gebied Veluwe, het leefgebied van een groot aantal zeldzame en vaak bedreigde plant- en diersoorten. In de Plan-Mer wordt wel ingegaan of de laagvliegende helikopters van invloed zijn op enkele strikt beschermde vogelsoorten. De

helikopters verstoren echter ook andere vogels, vleermuizen en zoogdieren, amfibieën en reptielen die genoemd staan in de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn (annex II en annex IV) en de nationaal beschermde soorten volgens de Omgevingswet (Bal, bijlage IX). Dit is volgens Europese- en nationale wetgeving niet toegestaan. Daarnaast heeft ook het ministerie van Defensie een zorgplicht om deze soorten niet aan te tasten. Het is niet aannemelijk dat deze natuurwaarden elders (en vooraf) kunnen worden gecompenseerd (conform de ADC-toets bij aantasting van Natura 2000-gebieden).

Het jongste advies over de Natuurdoelanalyse Veluwe van de Ecologische Autoriteit maakt duidelijk dat onder de huidige omstandigheden al forse ingrepen noodzakelijk zijn, zoals het terugdringen van de N-depositie en verbeteringen van habitats. Met het voornemen van helikopterlandingsplaatsen nabij Natura 2000-gebied Veluwe wordt die noodzaak nog groter. Onze vraag daarbij is: hoe gaat Defensie daar met deze behoefte aan bijdragen?

2. In de Plan-Mer wordt niet ingegaan op het gevaar van brand bij de helikopterlandingsplaatsen. Het gebruik van blusmiddelen met chemische stoffen in de directe nabijheid van een natuurgebied vormt een risico voor mens en milieu.

Sommige van deze stoffen, zoals Pfas/Pfos, zijn toxisch, zeer persistent en breken niet af in de natuur. Bij Defensie-terreinen zijn deze stoffen aangetoond in bodem en water.

In de bodem onder de Veluwe ligt het grootste zoetwaterreservoir van Nederland. Dit schone water is van belang voor de kwelafhankelijke natuur aan de randen van de Veluwe, de beken, de landbouw en als drinkwater voor de bewoners in de wijde omgeving en de (levensmiddelen)industrie.

Wij willen u erop wijzen dat het veiligstellen van de drinkwatervoorziening in de Drinkwaterwet is aangemerkt als 'Dwingende reden van groot openbaar belang' (Bron: Drinkwaterwet – Hoofdstuk II, paragraaf 1, art 2.2).

De overheid heeft een wettelijke zorgplicht, wat betekent dat zij in haar bestuurlijke afweging het drinkwaterbelang zwaar dient te laten meewegen. Wij vinden dat dit aspect onvoldoende is meegenomen in de afwegingen.

e. Korte/smalle onverharde landingsbaan tactisch luchttransport (behoefte 13)

De realisatie van een onverharde landingsbaan (dirt-strip) heeft effect op de omgeving. Dit levert bij ons de volgende zorgen op:

1. De vrachtvliegtuigen die van deze landingsbaan gebruikmaken vliegen bij aankomst en vertrek laag over het Natura 2000-gebied Veluwe, het leefgebied van een groot aantal zeldzame en vaak bedreigde plant- en diersoorten. In de Plan-Mer wordt wel ingegaan of de vliegtuigen van invloed zijn op enkele strikt

beschermde soorten. De vliegtuigen verstoren echter ook andere vogels, vleermuizen, vlinders, zoogdieren, amfibieën en reptielen die genoemd staan in de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn (annex II en annex IV) en de nationaal beschermde soorten volgens de Omgevingswet (Bal, bijlage IX). Dit is volgens Europese- en nationale wetgeving niet toegestaan. Daarnaast heeft ook het ministerie van Defensie een zorgplicht om deze soorten niet aan te tasten. Het is niet aannemelijk dat deze natuurwaarden elders (en vooraf) kunnen worden gecompenseerd (conform de ADC-toets bij aantasting van Natura 2000-gebieden).

Het jongste advies over de Natuurdoelanalyse Veluwe van de Ecologische Autoriteit maakt duidelijk dat onder de huidige omstandigheden al forse ingrepen noodzakelijk zijn, zoals het terugdringen van de N-depositie en verbeteringen van habitats. Met het voornemen van een onverharde landingsbaan nabij Natura 2000-gebied Veluwe wordt die noodzaak nog groter. Onze vraag daarbij is: hoe gaat Defensie daar met deze behoefte aan bijdragen?

2. Laagvliegende vrachtvliegtuigen hebben een nadelig effect op de leefbaarheid en recreatie in de directe omgeving. De provincie Gelderland tilde afgelopen jaren samen met gemeenten en natuur- en recreatieorganisaties het natuurherstelprogramma "Recreatiezonering Veluwe" van de grond om daarmee verstoring van kwetsbare soorten op de Veluwe te beperken. De landende en startende vliegtuigen zullen de rust in de nabijgelegen zogenoemde zones C en D van de recreatiezonering -maar ook in andere gebieden- verstoren. Dit betekent dat de inspanningen voor het tegengaan van verstoring via de recreatiezonering (en investeringen) deels teniet worden gedaan.
3. Voor de geestelijke en lichamelijke gezondheid van mens is onder meer stilte en natuurbeleving van groot belang. Laagvliegende vrachtvliegtuigen tasten de stilte en de natuurbeleving aan. In de Plan-MER wordt wel ingegaan op woningbouw (nieuwe woningen) en de effecten op woningen binnen de voorgeschreven geluidscontouren. Niet ingegaan wordt op de effecten op bestaande woningen die liggen onder de route als de vrachtvliegtuigen gaan dalen of starten (met name Oosterbeek en Schaarsbergen)
4. Bij aanleg van een onverharde landingsbaan zijn brandblusvoorzieningen noodzakelijk. Het gebruik van blusmiddelen met chemische stoffen in de directe nabijheid van een natuurgebied vormt een risico voor mens en milieu. Sommige van deze stoffen, zoals Pfas/Pfos, zijn toxisch, zeer persistent en breken niet af in de natuur. Bij Defensie-terreinen zijn deze stoffen aangetoond in bodem en water.

In de bodem onder de Veluwe ligt het grootste zoetwaterreservoir van Nederland. Dit schone water is van belang voor de kwelafhankelijke natuur aan de randen van de Veluwe, de beken, de landbouw en als drinkwater voor de bewoners in de wijde omgeving en de (levensmiddelen)industrie.

Wij willen u erop wijzen dat het veiligstellen van de drinkwatervoorziening in de Drinkwaterwet is aangemerkt als ‘Dwingende reden van groot openbaar belang’ (Bron: Drinkwaterwet – Hoofdstuk II, paragraaf 1, art 2.2).

De overheid heeft een wettelijke zorgplicht, wat betekent dat zij in haar bestuurlijke afweging het drinkwaterbelang zwaar dient te laten meewegen. Wij vinden dat dit aspect onvoldoende is meegenomen in de afwegingen.

f. Extra ruimte helikopter activiteiten op MLT Deelen (locatiespecifieke behoefte 27)

Met invulling van deze behoefte komen het totaal aantal vliegbewegingen rond MLT Deelen uit op 14.200. Dit levert bij ons de volgende zorgen:

1. De helikopters vliegen over het Natura 2000-gebied Veluwe, het leefgebied van een groot aantal zeldzame en vaak bedreigde plant- en diersoorten. In de Plan-Mer wordt wel ingegaan of de helikopters van invloed zijn op vogels. De helikopters verstoren echter ook andere dieren, zoals vleermuizen, zoogdieren, amfibieën en reptielen die genoemd staan in de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn (annex II en annex IV) en de nationaal beschermde soorten volgens de Omgevingswet (Bal, bijlage IX). Dit is volgens Europese- en nationale wetgeving niet toegestaan. Daarnaast heeft ook het ministerie van Defensie een zorgplicht om deze soorten niet aan te tasten. Het is niet aannemelijk dat deze natuurwaarden elders (en vooraf) kunnen worden gecompenseerd (conform de ADC-toets bij aantasting van Natura 2000-gebieden). Het jongste advies over de Natuurdoelanalyse Veluwe van de Ecologische Autoriteit maakt duidelijk dat onder de huidige omstandigheden al forse ingrepen noodzakelijk zijn, zoals het terugdringen van de N-depositie en verbeteringen van habitats. Met het voornemen van extra helikoptervluchten nabij Natura 2000-gebied Veluwe wordt die noodzaak nog groter. Onze vraag daarbij is: hoe gaat Defensie daar met deze behoefte aan bijdragen?
2. Helikopters hebben een nadelig effect op de leefbaarheid en recreatie in de directe omgeving. De provincie Gelderland tilde afgelopen jaren samen met gemeenten en natuur- en recreatieorganisaties het natuurherstelprogramma "Recreatiezonering Veluwe" van de grond om daarmee verstoring van kwetsbare soorten op de Veluwe te beperken. De helikopters zullen de rust in de zogenoemde zones C en D van de recreatiezonering –maar ook daarbuiten- verstoren. Dit betekent dat de inspanningen voor het tegengaan van verstoring via de recreatiezonering (en investeringen) deels teniet worden gedaan.
3. In de Plan-MER wordt ingegaan op de overlast door geluid en trillingen veroorzaakt door de helikopters binnen de voorgeschreven contouren. Er wordt echter nauwelijks ingegaan op de overlast door geluid en trillingen buiten deze contouren als gevolg van het sterk aantal toe te nemen

vliegbewegingen. Dit is van belang, omdat voor de geestelijke en lichamelijke gezondheid van mensen onder meer stilte en natuurbeleving, ook rondom MLT Deelen, van groot belang is.

g. Oefenterreinen met graafmogelijkheden (locatiespecifieke behoefte 44)

In deze zienswijze focussen wij ons op het oefenterrein Arnhemse Heide. Het graven op dit terrein (met de hand tot 1,5 meter en machinaal tot circa 3 meter) levert bij ons de volgende zorgen op:

1. Het oefenterrein ligt in Natura 2000-gebied Veluwe. , het leefgebied van een groot aantal zeldzame en vaak bedreigde plant- en diersoorten. In de Plan-Mer wordt gesteld dat “Randvoorwaarden zijn geen vergraving ter plekke van habitattypen.” Deze zinssnede maakt onvoldoende duidelijk dat geen vergraving mag plaatsvinden van de habitattypen droge heiden, heischrale graslanden en variant droge heiden. Ook is dit niet gegarandeerd in het Ontwerp Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD).

In de Plan-MER wordt niet ingegaan of de vergravingen op de Arnhemse Heide van invloed zijn op enkele strikt beschermde soorten, zoals vogels, vogels, vleermuizen, zoogdieren, amfibieën en reptielen die genoemd staan in de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn (annex II en annex IV) en de nationaal beschermde soorten volgens de Omgevingswet (Bal, bijlage IX). Dit is volgens Europese- en nationale wetgeving niet toegestaan.

Daarnaast heeft ook het ministerie van Defensie een zorgplicht om deze soorten niet aan te tasten. Het is niet aannemelijk dat deze natuurwaarden elders (en vooraf) kunnen worden gecompenseerd (conform de ADC-toets bij aantasting van Natura 2000-gebieden).

Het jongste advies over de Natuurdoelanalyse Veluwe van de Ecologische Autoriteit maakt duidelijk dat onder de huidige omstandigheden al forse ingrepen noodzakelijk zijn, zoals het terugdringen van de N-depositie en verbeteringen van habitats . Met het voornemen van een oefenterrein voor graafmogelijkheden in Natura 2000-gebied Veluwe wordt die noodzaak nog groter. Onze vraag daarbij is: hoe gaat Defensie daar met deze behoefte aan bijdragen?

2. Het vergraven van de bodem van de Arnhemse Heide betekent dat dit gebeurt op de stuwwal van de Oostelijke Veluwe en op de zogenoemde Sandr van Wolfheze. Deze laatste is de grootste spoelzandwaaier van Nederland. Zowel de Sandr als de stuwwal worden aardkundig van internationaal belang genoemd. In de Plan-Mer wordt gesteld dat dit een aandachtspunt is, maar worden er verder geen consequenties aan verbonden. Dit vinden wij niet juist, omdat met het vergraven delen van de Sandr en van de stuwwal worden aangetast. Dit is onherstelbaar.

h. Cumulatief effect van extra Defensie-activiteiten

Realisatie van de verschillende defensie-activiteiten leveren effecten op die we hierboven hebben genoemd. Nog niet vermeld is dat deze afzonderlijke activiteiten met elkaar ook een cumulatief effect hebben:

1. In Bijlage AXVII - Milieueffecten vliegactiviteiten - Deelrapport geluid zijn de effecten voor de locatie Deelen onderzocht voor een situatie waarbij enkele behoeften gecombineerd worden. Daarbij zijn drie activiteiten met vliegbewegingen meegenomen: cargodrones, start en landingen op de onverharde landingsbaan en 14.200 helikopterbewegingen van het Defensie Helikopter Commando (DHC). Dit geeft echter geen compleet beeld voor de omgeving van Deelen, omdat niet de vliegbewegingen van laagvlieggebied N6 (125 vliegbewegingen) en de helikopterlandingsplaats op de Arnhemse heide (1.500 vliegbewegingen) zijn meegenomen. Bij elkaar opgeteld gaat het om in totaal zo'n 17.000 vliegbewegingen per jaar, ofwel gemiddeld 46 vliegbewegingen per dag. Dit aantal is groter als alleen op werkdagen en buiten vakanties wordt gevlogen. Bovendien is het meer dan een vertienvoudiging ten opzichte van het huidige gebruik rondom Deelen. De vliegbewegingen leveren zowel voor mens als dier overlast op in de vorm van geluid en trillingen en kunnen aanleiding zijn voor vluchtgedrag en stress. Wij vinden het om die reden niet juist dat de effecten van alle vliegbewegingen rondom Deelen in de Plan-Mer niet zijn onderzocht.
2. Veelal wordt in de Plan-Mer vermeld dat de bijdrage aan de stikstofdepositie over de gehele Veluwe beneden de norm blijft. Daarbij wordt er nauwelijks op ingegaan dat andere behoeften van Defensie ook stikstofdepositie met zich meebrengt. In bijlage Bijlage AXVIII - Milieueffecten vliegactiviteiten - Deelrapport stikstofdepositie en luchtkwaliteit wordt weliswaar voor de locatie Deelen enkele behoeften gecombineerd. Daarmee is niet de totale depositie van alle nieuwe Defensie-activiteiten in beeld gebracht. Gezien de zorgwekkende toestand van de natuur op de Veluwe is een toename van de stikstofdepositie niet aanvaardbaar.
Het jongste advies over de Natuurdoelanalyse Veluwe van de Ecologische Autoriteit maakt duidelijk dat onder de huidige omstandigheden al forse ingrepen noodzakelijk zijn, zoals het terugdringen van de N-depositie en verbeteringen habitats. Met het voornemen om de verschillende Defensie-activiteiten in Natura 2000-gebied Veluwe te realiseren, wordt die noodzaak nog groter. Onze vraag daarbij is: hoe gaat Defensie hieraan bijdragen?

Conclusie:

De eerdergenoemde natuurorganisaties zijn van mening dat de voorgenomen militaire activiteiten met onder meer 17.000 vliegbewegingen per jaar – meer dan een vertienvoudiging van het aantal vliegbewegingen in de afgelopen jaren – een grote

aanslag betekenen op de aanwezige, kwetsbare natuur in dit deel van de Veluwe. Wij zijn van mening dat realisatie van de plannen op deze locaties niet wenselijk is.

Rheden, 1 juli 2025

IVN Oost-VeluwezooM

mede namens De Vlinderstichting, FLORON, IVN Arnhem, KNNV Arnhem e.o., KNNV Wageningen e.o., Paddenstoelenonderzoek Nederland, Vogelwerkgroep Arnhem, RAVON, Vereniging Natuur en Milieufederatie Gelderland, Zoogdiervereniging

Anton Logemann

Voorzitter IVN Oost-VeluwezooM